OLIMPIADA DE MATEMATICĂ

ETAPA LOCALĂ 21.02.2016

CLASA a VII-a

SOLUȚII ȘI BAREME

Subiectul 1

a) Să se arate că există numere iraționale *x* pentru care $\sqrt{3-x^2}$ este număr rațional.

b) Există numere raționale *x* pentru care numărul $\sqrt{3-x^2}$ să fie rațional? Justificați răspunsul dat.

G.M. nr. 4/2015 - Ion Băetu, Botoșani

BAREM

a) De exemplu $x=\sqrt{2} \Rightarrow \sqrt{3-\sqrt{2}^2}=1 \in \mathbb{Q}$ sau oricare alt exemplu bun 3p

b) Presupunem că există numere raționale *x* pentru care $\sqrt{3-x^2}$ este rațional.

Notăm cu $\frac{m}{n}$ și $\frac{p}{q}$ fracțiile ireductibile care reprezintă numerele raționale *x*, respectiv $\sqrt{3-x^2}$, cu $m, n, p, q \in \mathbb{N}^*$, $(m, n) = 1$, $(p, q) = 1$.

Avem $\sqrt{3-\left(\frac{m}{n}\right)^2}=\frac{p}{q}$ și ridicând la pătrat obținem: $3n^2q^2=m^2q^2+n^2p^2$ (1). 1p

Din $\left.\begin{matrix} n^2 \mid m^2q^2+n^2p^2 \\ n^2 \mid n^2p^2 \end{matrix}\right\} \Rightarrow n^2 \mid m^2q^2 \Rightarrow n \mid mq$. Având $(m,n)=1 \Rightarrow n \mid q$ (2). 0,5p

Din $\left.\begin{matrix} q^2 \mid m^2q^2+n^2p^2 \\ q^2 \mid m^2q^2 \end{matrix}\right\} \Rightarrow q^2 \mid n^2p^2 \Rightarrow q \mid np$. Având $(q,p)=1 \Rightarrow q \mid n$ (3). 0,5p

Din (2) și (3) rezultă $n=q$. Relația (1) devine $3n^2=m^2+p^2 \Leftrightarrow m^2+p^2=\mathcal{M}_3$ (4). 0,5p

Un pătrat perfect poate avea una din formele $\mathcal{M}_3$ sau $\mathcal{M}_3+1$. Dacă suma a două pătrate perfecte este multiplu de 3, atunci fiecare este multiplu de 3. Avem deci $m=3a$ și $p=3b$ $(a,b \in \mathbb{N}^*)$ (5) 1p

Din (4) și (5) avem: $3n^2=9a^2+9b^2 \Leftrightarrow n^2=3(a^2+b^2) \Rightarrow 3 \mid n^2 \Rightarrow 3 \mid n \Rightarrow n=3c$, $c \in \mathbb{N}^*$.

Din $m=3a$ și $n=3c$ avem, deci, $(m,n) \neq 1$ - contradicție!..0,5p

Subiectul 2

Se consideră numerele: $S_1 = [\sqrt{1 \cdot 2}]$, $S_2 = [\sqrt{1 \cdot 2}] + [\sqrt{2 \cdot 3}]$, ... ,
$S_n = [\sqrt{1 \cdot 2}] + [\sqrt{2 \cdot 3}] + [\sqrt{3 \cdot 4}] + \cdots + \left[\sqrt{n \cdot (n+1)}\right]$, unde prin $[a]$ am notat partea întragă a numărului *a* și *n* este un număr natural nenul.

a) Calculați S_{63}.

b) Demonstrați că numărul $A = \sqrt{2 \cdot S_n + n}$ nu este rațional, oricare ar fi numărul natural nenul *n*.

BAREM

a) Pentru $i \in N, i \geq 1$ avem $i^2 < i(i+1) < (i+1)^2 \Leftrightarrow$..1p

$i < \sqrt{i(i+1)} < i+1 \Rightarrow$ 1p

$\left[\sqrt{i(i+1)}\right] = i, \forall i \in N^*$ (1) 1p

Aplicând relația (1), termen cu termen, sumei S_{63}, avem:

$S_n = 1 + 2 + 3 + ... + 63 = \frac{63 \cdot 64}{2} = 2016$ 1p

b) Aplicând relația (1), termen cu termen, sumei S_n, avem:

$S_n = 1 + 2 + 3 + ... + n = \frac{n(n+1)}{2}$ 0,5p

$A = \sqrt{n(n+1) + n} = \sqrt{n^2 + 2n}$ 0,5p

Avem $n^2 < n^2 + 2n < n^2 + 2n + 1 = (n+1)^2$, deci numărul $n^2 + 2n$, fiind cuprins strict între două pătrete perfecte, nu poate fi pătrat perfect, oricare ar fi numărul natural nenul *n*...........1p

Rădăcina pătrată a unui număr natural, care nu este pătrat perfect, nu este un număr rațional. Avem, deci, $A = \sqrt{2 \cdot S + n} = \sqrt{n^2 + 2n} \notin Q$ 1p

Subiectul 3

Fie $ABCD$ un paralelogram cu $BC > 2 \cdot AB$. Bisectoarea unghiului ABC intersectează diagonala AC în punctul E, iar bisectoarea unghului DCB intersectează diagonala BD în punctul F.

a) Arătați că aria triunghului AEB este egală cu aria triunghiului CFD.

b) Demonstrați că dreapta EF este paralelă cu dreapta BC.

BAREM

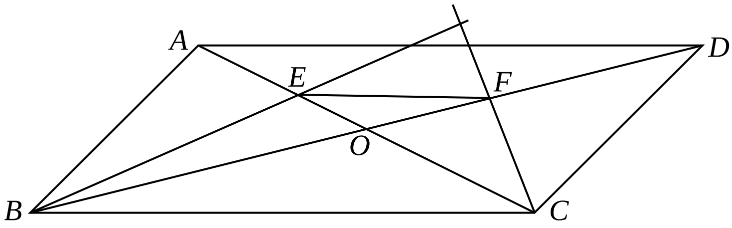

a) $\dfrac{A_{AEB}}{A_{ABC}} = \dfrac{AE}{AC}$ (1) 0,5p

$\dfrac{A_{CFD}}{A_{DBC}} = \dfrac{DF}{BD}$ (2) 0,5p

Din teorema bisectoarei avem:

$\dfrac{AE}{EC} = \dfrac{AB}{BC} \Leftrightarrow \dfrac{AE}{AC} = \dfrac{AB}{AB+BC}$ (3) 0,5p

$\dfrac{DF}{BF} = \dfrac{CD}{BC} \Leftrightarrow \dfrac{DF}{BD} = \dfrac{CD}{CD+BC}$ (4) 0,5p

Din $AB = CD$ (laturi opuse în paralelogram), (4), (3), (2) și (1), rezultă

$\dfrac{AE}{AC} = \dfrac{DF}{BD}$ (5) $\Rightarrow \dfrac{A_{AEB}}{A_{ABC}} = \dfrac{A_{CFD}}{A_{DBC}}$ (6). 0,5p

Din $AD \parallel BC \Rightarrow d(A, BC) = d(D, BC) = d(AD, BC) \Longrightarrow$ 0,5p

$A_{ABC} = \dfrac{BC \cdot d(AD, BC)}{2} = A_{DBC}$ (7). 0,5p

Din (6) și (7) găsim $A_{AEB} = A_{CFD}$ 0,5p

b) Fie $AC \cap BD = \{O\}$. Avem $AC = 2AO = 2(OE + AE)$ și $BD = 2DO = 2(OF + DF)$ (diagonalele paralelogramului se înjumătățesc)..0,5p

Din relația (5) avem:

$\dfrac{AE}{AC} = \dfrac{DF}{BD} \Leftrightarrow \dfrac{AE}{2(OE+AE)} = \dfrac{DF}{2(OF+DF)} \Leftrightarrow \dfrac{AE}{OE+AE} = \dfrac{DF}{OF+DF} \Leftrightarrow \dfrac{AE}{OE} = \dfrac{DF}{OF}$ 1,5p

$\Leftrightarrow \dfrac{OE}{EA} = \dfrac{OF}{FD} \Leftrightarrow EF \parallel AD$ (reciproca teoremei lui Thales). Din $BC \parallel AD \Rightarrow EF \parallel BC$.........1p

Subiectul 4

Fie *ABC* un triunghi dreptunghic cu $m(\sphericalangle A) = 90^o$, $AD \perp BC, D \in (BC)$. Bisectoarea unghiului *ACB* intersectează dreapta *AD* în punctul *G* și latura *AB* în punctul *E*. Se notază cu *F* piciorul perpendicularei din *E* pe latura *BC*.
a) Arătați că patrulaterul *AEFG* este romb.
b) Dacă triunghiul *AEG* este echilateral, aflați raportul dintre aria patrulaterului *AEFG* și aria triunghiului *ABC*.

BAREM

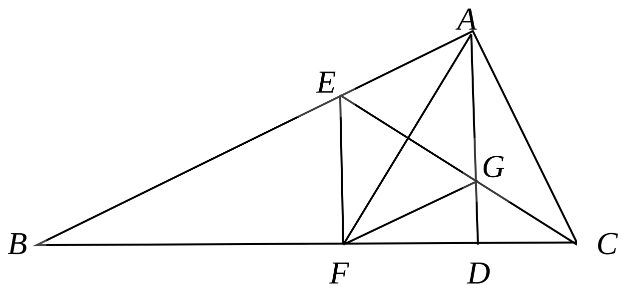

a) Din proprietatea bisectoarei avem:

$EA = d(E, CA) = d(E, CB) = EF \Longrightarrow (EA) \equiv (EF)$ (1) 1p

$m(\sphericalangle AEG) = 90^o - m(\sphericalangle ACE) = 90^o - m(\sphericalangle GCD) = m(\sphericalangle DGC) = m(\sphericalangle AGE)$ 1p

$\Rightarrow \sphericalangle AEG \equiv \sphericalangle AGE \Rightarrow \Delta AEG$ este isoscel$\Longrightarrow (EA) \equiv (GA)$ (2) 0,5p

Din (1) și (2) avem $(EF) \equiv (GA)$ (3).

Avem $\left.\begin{array}{l} GA \perp BC \\ EF \perp BC \end{array}\right\} \Rightarrow EF \parallel GA$ (4) 0,5p

Din (3) și (4) avem *AEFG* paralelogram și din (2) rezultă că este romb. 1p

b) *AEFG* romb $\Longrightarrow CE \perp AF$, deci *CE* este bisectoare și înălțime în triunghiul *AFC*

$\Rightarrow \Delta AFC$ este isoscel. (5) 0,5p

$m(\sphericalangle ACF) = m(\sphericalangle ACD) = 90^o - m(\sphericalangle DAC) = 90^o - [90^o - m(\sphericalangle EAG)] = 60^o$ (6)

Din (5) și (6) $\Rightarrow \Delta AFC$ este echilateral. 0,5p

În ΔAFC ,echilateral, înălțimile *AD* și *CE* sunt și mediane, deci *G* este centrul de greutate al triunghiului *AFC* $\Rightarrow AG = \frac{2}{3}AD$ (7) 0,5p

$m(\sphericalangle B) = 90^o - m(\sphericalangle ACB) = 90^o - 60^o = 30^o \Rightarrow$

$FD = \frac{1}{2}FC = \frac{1}{2}AC = \frac{1}{2}\cdot\frac{1}{2}BC = \frac{1}{4}BC$ (teorema unghiului de 30°) (8) 0,5p

Din (7) și (8) avem:

$A_{AEFG} = AG \cdot FD = \frac{2}{3}AD \cdot \frac{1}{4}BC = \frac{1}{3}\cdot\frac{AD \cdot BC}{2} = \frac{1}{3}A_{ABC}$. Raportul cerut este $\frac{1}{3}$ 1p